

31. 1. Stammen op -λ en -ο.

De *vocatief Enk.* is in de regel de stam.

32. 2. Stammen op -ν.

De *vocatief Enk.* is in de regel de stam (uitzonderingen zijn meestal *oxytona* - substantieven met het accent op de laatste lettergreep).

In de *datief Mv.* verdwijnt de -ν voor -σι.

33. 3. Stammen op -ντ.

De *vocatief Enk.* is in de regel de stam (uitzonderingen zijn meestal *oxytona*).

In de *datief Mv.* verdwijnt de -ντ voor -σι, met compensatorische rekking.

ὁ γέρον, -οντος: τοῖς γέροντ-σι > τοῖς γέρουσι ο > ου

ὁ γίγας, -αντος: τοῖς γίγαντ-σι > τοῖς γίγασι *korte α > lange α.*

34. 4. Stammen op -δ, -τ, -θ.

De *vocatief Enk.* is in de regel gelijk aan de *nominatief Enk.* (uitzonderingen zijn meestal deze op -ις, -ιδος).

De *accusatief* van de substantieven op -ις, -ιδος die niet *oxytoon* zijn, heeft *in het Attisch* regelmatig de -ν in het *Enk.* (zoals ἡ πόλις - nr. 54) en -ας in het *Mv.*

ἡ φροντίς: τὴν φροντίδα ἡ ἔρις: τὴν ἔριν.

In de *datief Mv.* verdwijnt de *dentaal* voor -σι (assimilatie tot -σσ- > -σ-).

35. 5. Stammen op -β, -π, -φ; -γ, -κ, -χ.

De *vocatief Enk.* is gelijk aan de *nominatief Enk.*

In de *datief Mv.* hebben ze de dubbele medeklinker -ψ- en -ξ-, zoals in de *nominatief Enk.*

36. 6. Samenvatting:

ὁ ῥήτωρ	:	ῥήτορ	τοῖς ῥήτορσι(ν)	
ὁ δαίμων	:	δαίμον	τοῖς δαίμοσι(ν)	
ὁ ποιμήν	:	ποιμήν	τοῖς ποιμέσι(ν)	
ὁ Ἕλλην	:	Ἕλλην	τοῖς Ἕλλησι(ν)	
ὁ γίγας	:	γίγαν	τοῖς γίγασι(ν)	
ὁ λέων	:	λέον	τοῖς λέουσι(ν)	
ἡ λαμπάς	:	λαμπάς	ταῖς λαμπάσι(ν)	
ἡ φροντίς	:	φροντί	ταῖς φροντίσι(ν)	
ἡ χάρις	:	χάρι	ταῖς χάρισι(ν)	τὴν χάριν
ὁ γύψ	:	γύψ	τοῖς γύψι(ν)	
ὁ φύλαξ	:	φύλαξ	τοῖς φύλαξι(ν)	

37. 7. Stammen met kwantitatieve ablaut [η̄] (πατήρ, ἀνήρ) - [ε̄] (πατέρ, ἄνερ) - [/] (πατρ, ἄνδρ)

		ὁ πατήρ	ὁ ἀνήρ
Enkelvoud	N.	ὁ πατήρ	ὁ ἀνήρ
	V.	ὦ πάτερ	ὦ ἄνερ
	A.	τὸν πατέρ-α	τὸν ἄνδρ-α
	G.	τοῦ πατρ-ός	τοῦ ἀνδρ-ός
	D.	τῷ πατρ-ί	τῷ ἀνδρ-ί
Meervoud	N.	οἱ πατέρ-ες	οἱ ἄνδρ-ες
	V.	ὦ πατέρ-ες	ὦ ἄνδρ-ες
	A.	τοὺς πατέρ-ας	τοὺς ἄνδρ-ας
	G.	τῶν πατέρ-ων	τῶν ἀνδρ-ῶν
	D.	τοῖς πατρ-άσι(ν)	τοῖς ἀνδρ-άσι(ν)

Bij *Homerus* vinden we ook andere ablaufsfasen :

	ἀνέρα
πατέρος	ἀνέρος
πατέρι	ἀνέρι
	ἀνέρες
	ἀνέρας
πατρῶν	
πατέρεσσι	ἄνδρεσσι

38. Volgens ὁ πατήρ worden verbogen: ἡ μήτηρ, ἡ θυγάτηρ, ἡ γαστήρ. De andere op -ηρ volgen de gewone verbuiging (ὁ ῥήτωρ).

39. 1.2. - Niet contracte adjectieven

Net als de eerste klasse heeft deze klasse adjectieven met twee uitgangen (beziel [mannelijk = vrouwelijk] × onbeziel) en met drie uitgangen (mannelijk × vrouwelijk × onzijdig). Maar deze klasse beschikt niet over een eigen typisch mannelijke of vrouwelijke uitgang en de typisch vrouwelijke uitgang van de eerste klasse werd ter hulp geroepen om de vrouwelijke vormen te maken : stam + **ja** [vgl. bij *Homerus*: ἡ θεάϊνα = de godin < -an-ja]. Deze adjectieven hebben dus een **gemengde verbuiging**.

40. 1.2.1. - Adjectieven met twee uitgangen.

Deze adjectieven, die *geen eigen vrouwelijke vorm* hebben (mannelijk = vrouwelijk), gaan volledig volgens de consonantstammen van de tweede klasse.

Merk op dat van een aantal adjectieven slechts één uitgang wordt opgegeven. Deze hebben dan geen onzijdige vormen, b.v.:

- ἀπάτωρ, -ορος [stam op ρ]
- ἄπαις, -παιδος [stam op δ]
- πένης, -ητος [stam op τ]
- ἄρπαξ, -αγος [stam op γ]
- φυγάς, -άδος [stam op δ]
- πατρίς, -ίδος [stam op δ]

41. Wij geven hier het paradigma van de adjectieven met stam op -ov, omdat enkele veel voorkomende adjectieven en comparatiefvormen dit paradigma volgen.

		mann / vrouw.	onzijdig
Enkelvoud	N.	ἄφρων	ἄφρων
	V.	ἄφρον	ἄφρον
	A.	ἄφρον-α	ἄφρον
	G.	ἄφρον-ος	
	D.	ἄφρον-ι	
Meervoud	N.	ἄφρον-ες	ἄφρον-α
	V.	ἄφρον-ες	ἄφρον-α
	A.	ἄφρον-ας	ἄφρον-α
	G.	ἄφρόν-ων	
	D.	ἄφρον-σι > οσι	
Dual	N./A.	ἄφρον-ε	
	G./D.	ἄφρόν-οιν	

De comparatieven hebben de volgende zgn. “contracte vormen”, die gevormd zijn met het kenmerk -*jos [zoals in het Latijn: mel-**ios** > mel-**ius**]. O.a. *Plato* en *Demosthenes* hebben deze vormen vaak.

βελτίω (= βελτίονα) [~~*βελτ-ιοϞ-α~~]

βελτίους (= βελτίονες)

βελτίω (= βελτίονα)

βελτίους (= βελτίονας)

βελτίω (= βελτίονα)

1.2.2. - Adjectieven met drie uitgangen

42. Buiten μέλας (stam op -v) hebben de adjectieven met drie uitgangen een stam op -vτ. Zij zijn niet talrijk. De paradigmata zijn echter zeer belangrijk omdat alle actieve participia (uitgezonderd het participium perfectum) en het passieve participium aorist deze volgen.
43. **Stam op -v:** μέλας, μέλαινα, μέλαν [-v- is verdwenen voor σ].

		mannelijk	vrouwelijk	onzijdig
Enkelvoud	N.	μέλας	μέλαινα	μέλαν
	A.	μέλαν- α	μέλαιναν	μέλαν
	G.	μέλαν- ος	μελαίνης	μέλαν- ος
	D.	μέλαν- ι	μελαίνη	μέλαν- ι
Meervoud	N.	μέλαν- ες	μέλαιναι	μέλαν- α
	A.	μέλαν- ας	μελαίνας	μέλαν- α
	G.	μελάν- ων	μελαινῶν	μελάν- ων
	D.	μέλασι (v)	μελαίναις	μέλασι (v)
Dual	N./A.	μέλαν- ε	μελαίνα	μέλαν- ε
	G./D.	μελάν- οιν	μελαίναιν	μελάν- οιν

μέλαινα < *μελαν-ja
(omzetting -jn- > -nj, vgl.
φαν-ja < φαίνω)

Stam op -ντ [-ντ- is langs verschillende wegen verdwenen voor σ, met compensatorische verlenging].

44. Stammen op -οντ. Vrouwelijke vorm: -οντ-**ια** > -οντ-~~ια~~-σα > [-ουσα]. Buiten de adjectieven ἐκὼν en ἄκων zijn dit participia actief: *praesens* en *futurum*, *athematische aorist*.
45. Stammen op -υντ. Vrouwelijke vorm: -υντ-**ια** > -υντ-~~ια~~-σα > [-υσα]. Deze stammen vormen het athematisch participium praesens actief van de werkwoorden op -νυ.
46. Stammen op -αντ. Vrouwelijke vorm: -αντ-**ια** > -αντ-~~ια~~-σα > [-ασα]. Buiten de adjectieven πᾶς en ἅπας en σύμπας, zijn dit participia actief: *sigmatische* en *asigmatische aorist*.
47. Stammen op -εντ. Vrouwelijke vorm: -εντ-**ια** > -εντ-~~ια~~-σα > [-εισα]. Deze stam is van het *participium passief aorist*.
 Vrouwelijke vorm: -ετ-**ια** > -ετ-σα > [-εσσα]. Deze stam vormt *adjectieven*.

44.

		-ων	-ουσα	-ον
Enkelvoud	N.	λύων	λύουσα	λύον
	V.	λύον	λύουσα	λύον
	A.	λύοντ- α	λύουσαν	λύον
	G.	λύοντ- ος	λυούσης	λύοντ- ος
	D.	λύοντ- ι	λυούση	λύοντ- ι
Meervoud	N.	λύοντ- ες	λύουσαι	λύοντ- α
	V.	λύοντ- ες	λύουσαι	λύοντ- α
	A.	λύοντ- ας	λυούσας	λύοντ- α
	G.	λύοντ- ων	λυουσῶν	λύοντ- ων
	D.	λύουσι(ν)	λυούσαις	λύουσι(ν)
Dual	N./A.	λύοντ- ε	λυούσα	λύοντ- ε
	G./D.	λύοντ- οιν	λυούσαιν	λύοντ- οιν

45.

		-υς	-υσα	-υν
Enkelvoud	N.	δεικνύς	δεικνύσα	δεικνύν
	V.			
	A.	δεικνύντ- α	δεικνύσαν	δεικνύν
	G.	δεικνύντ- ος	δεικνύσης	δεικνύντ- ος
	D.	δεικνύντ- ι	δεικνύση	δεικνύντ- ι
Meervoud	N.	δεικνύντ- ες	δεικνύσαι	δεικνύντ- α
	V.			
	A.	δεικνύντ- ας	δεικνύσας	δεικνύντ- α
	G.	δεικνύντ- ων	δεικνυσῶν	δεικνύντ- ων
	D.	δεικνύσι(ν)	δεικνύσαις	δεικνύσι(ν)

46.

		-ας	-ασα	-αν
Enkelvoud	N.	πάς	πάσα	πάν
	V.	—	—	—
	A.	πάντ-α	πάσαν	πάν
	G.	παντ-ός	πάσης	παντ-ός
	D.	παντ-ί	πάση	παντ-ί
Meervoud	N.	πάντ-ες	πάσαι	πάντ-α
	V.	—	—	—
	A.	πάντ-ας	πάσας	πάντ-α
	G.	πάντ-ων	πασών	πάντ-ων
	D.	πάσι(ν)	πάσαις	πάσι(ν)
Dual	N./A.	πάντ-ε	πάσα	πάντ-ε
	G./D.	πάντ-οιν	πάσαιν	πάντ-οιν

47.

		-εις	-εισα	-εσσα	-εν
Enkelvoud	N.	λυθείς	λυθείσα	χαρίεσσα	λυθέν
	V.	λυθείς χαρίεν	λυθείσα	χαρίεσσα	λυθέν χαρίεν
	A.	λυθέντ-α	λυθείσαν	χαρίεσσαν	λυθέν
	G.	λυθέντ-ος	λυθείσης	χαριέσσης	λυθέντ-ος
	D.	λυθέντ-ι	λυθείση	χαριέσση	λυθέντ-ι
Meervoud	N.	λυθέντ-ες	λυθείσαι	χαρίεσσαι	λυθέντ-α
	V.	λυθέντ-ες	λυθείσαι	χαρίεσσαι	λυθέντ-α
	A.	λυθέντ-ας	λυθείσας	χαριέσσας	λυθέντ-α
	G.	λυθέντ-ων	λυθεισών	χαριεσσών	λυθέντ-ων
	D.	λυθείσι(ν)	λυθείσαις		λυθείσι(ν)
	D.	χαρίεσι(ν)		χαριέσσαις	χαρίεσι(ν)

48. 1.3. - **Contracte substantieven.** Stammen op -ς, die wegvalt tussen twee klinkers met als gevolg contractie. Naast een aantal eigennamen op [-ης] (stam op -ες) vinden we onzijdige substantieven op [-ος] (stam op -ες/-ος [nom., voc., acc. Enk.]) en [-ας] (stam op -ας).

49.

		Σωκράτης	Περικλῆς
Enkelvoud	N.	Σωκράτης	Περικλῆς [-κλεῤῥης]
	V.	Σώκρατες	Περίκλεις [-κλεῤῥες]
	A.	Σωκράτη(ν)	Περικλέα [-κλεῤῥεσ-α]
	G.	Σωκράτους	Περικλέους [-κλεῤῥεσ-ου]
	D.	Σωκράτει	Περικλεί [-κλεῤῥεσ-ι]

Bij eigennamen op -κλεῤῥης > κλης valt de ῥ zonder (in nom. en voc. niet - wel bij *Herod.*: b.v. Περικλέῤῥης), de ς met contractie.

Bij *Homeros*

Ἡρακλῆα

Ἡρακλῆος

Ἡρακλῆϊ

50.

		τὸ τεῖχος	κρέας
Enkelvoud	N.	τὸ τεῖχος	κρέας
	V.	ὦ τεῖχος	κρέας
	A.	τὸ τεῖχος	κρέας
	G.	τοῦ τείχους	κρέως
	D.	τῷ τείχει	κρέᾱ
Meervoud	N.	τὰ τεῖχη	κρέα
	V.	ὦ τεῖχη	κρέα
	A.	τὰ τεῖχη	κρέα
	G.	τῶν τευχῶν	κρεῶν
	D.	τοῖς τείχεσι(ν)	κρέασι(ν)
Dual	N./A.	τὼ τείχη / -ει	κρέα
	G./D.	τοῖν τειχοῖν	κρεῶν

De contractie -εα > -η wordt niet tot α na ι,ε,ο: τὰ μέρη, τὰ ὄρη, ...

Het *Ionisch* voert de contracties niet door, wat de volgende schrijfwijze geeft:

τείχεος	κρέαος
τείχεϊ	κρέαϊ
τείχεα	κρέαα
τείχεα	κρέαα
τείχεα	κρέαα
τειχέων	κρεάων

Homeros heeft soms een gen. Enk. op -εως (Ionisch voor -ους). De dat. Mv. als: τείχεσ(σ)ι en τείχεεσσι, κρέασ(σ)ι en κρεάεσσι

51. 1.4. - **Contracte adjectieven** op -ης, -ης, -ες. Stam op -ες; de ζ valt weg tussen twee klinkers, met als gevolg contractie.

		mannel./vrouw.	onzijdig
Enkelvoud	N.	ἀληθής	ἀληθές
	V.	ἀληθές	ἀληθές
	A.	ἀληθῆ	ἀληθές
	G.		ἀληθοῦς
	D.		ἀληθει
Meervoud	N.	ἀληθεῖς	ἀληθῆ
	V.	ἀληθεῖς	ἀληθῆ
	A.	ἀληθεῖς	ἀληθῆ
	G.		ἀληθῶν
	D.		ἀληθέσι(ν)
Dual	N./A.		ἀληθει
	G./D.		ἀληθοῖν

Na een klinker wordt -εα > -α (soms toch -η).

In het *Ionisch* wordt de contractie niet doorgevoerd:

ἀληθέα	
ἀληθέος	
ἀληθεῖ	
ἀληθέες	ἀληθέα
ἀληθέες	ἀληθέα
ἀληθέας	ἀληθέα
ἀληθέων	
ἀληθέσσι	

52. Met deze substantieven en adjectieven mag men niet verwarren:

- substantieven op -ης van de eerste klasse (vooral de eigennamen). Ook de Grieken zelf zagen een gelijkenis en men kan naast de accusatief Enk. op -η een vorm op -ην (1ste klasse) ontmoeten (b.v.: Σωκράτην).
- adjectieven als πένης, -ητος (consonantstammen)

2. - De stammen op een halfklinker van de tweede klasse.

53. 2.1. - Stammen op -υ (en -ι in het Ionisch) - type ιχθύς

		ὁ ιχθύς
Enkelvoud	N.	ὁ ιχθύς
	V.	ὦ ιχθύ
	A.	τὸν ιχθύν
	G.	τοῦ ιχθύος
	D.	τῷ ιχθύι
Meervoud	N.	οἱ ιχθύες / ιχθύς
	V.	ὦ ιχθύες / ιχθύς
	A.	τοὺς ιχθύς / (ιχθύας)
	G.	τῶν ιχθύων
	D.	τοῖς ιχθύσι(ν)
Dual	N./A.	τῷ ιχθύ
	G./D.	τοῖν ιχθύοιν

In het *Ionisch* van *Homer* en *Herodotus* zitten ook de stammen op -ι in deze groep:

τῆς πόλιος

τῆ πόλι

αἱ πόλιες

τας πόλιας / -ις [-ιϜς > -ις]

τῶν πόλιων

ταῖς πόλισι(ν) [Hom.: -ιεςσι]

-ύς > -έες (nom. en voc. Mv.) en -ύϜς (acc. Mv.)
- υ valt weg vóór Ϝ met compensatorische verlenging. Bij *Homer* heeft men -υας i.p. v. -υς: ιχθύας [ik^ht^hwas] naast ιχθύς [ik^ht^huus].

2.2. - Stammen met nultrap (-ι en -υ : nom., voc. en acc. Enk.) en voltrap (-εj en -εF).

De **j** valt weg tussen twee klinkers, met contractie van ε met ε, zonder contractie voor de rest.

54. 2.2.1. - Substantieven - type πόλις en ἄστυ.

		ἡ πόλις	τὸ ἄστυ
Enkelvoud	N.	ἡ πόλις	τὸ ἄστυ
	V.	ὦ πόλι	ὦ ἄστυ
	A.	τὴν πόλιν	τὸ ἄστυ
	G.	τῆς πόλεως	τοῦ ἄστεως
	D.	τῆ πόλει	τῷ ἄστει
Meervoud	N.	αἱ πόλεις	τὰ ἄσθη
	V.	ὦ πόλεις	ὦ ἄσθη
	A.	τὰς πόλεις	τὰ ἄσθη
	G.	τῶν πόλεων	τῶν ἄστεων
	D.	ταῖς πόλεσι(ν)	τοῖς ἄστεσι
Dual	N./A.	τῷ πόλει	τῷ ἄστει
	G./D.	τοῖν πολέοιν	τοῖν ἀστέοιν

Bij *Homer* vaak:

In het *Ionisch* (*Homer* en *Herodotus*)

πόληος / πόλεος

ἄστεος

πόληι

πόληες

ἄστεα

πόληας

ἄστεα

55. 2.2.1. - **Adjectieven** - type ἡδύς, ἡδεῖα, ἡδύ.

		mannelijk	vrouwelijk	onzijdig
Enkelvoud	N.	ἡδύς	ἡδεῖα	ἡδύ
	V.	ἡδύ	ἡδεῖα	ἡδύ
	A.	ἡδύν	ἡδεῖαν	ἡδύ
	G.	ἡδέος	ἡδεῖας	ἡδέος
	D.	ἡδεῖ	ἡδεῖα	ἡδεῖ
Meervoud	N.	ἡδεῖς	ἡδεῖαι	ἡδέα
	V.	ἡδεῖς	ἡδεῖαι	ἡδέα
	A.	ἡδεῖς	ἡδεῖας	ἡδέα
	G.	ἡδέων	ἡδειῶν	ἡδέων
	D.	ἡδέσι(v)	ἡδεῖαις	ἡδέσι(v)
Dual	N./A.	ἡδεῖ	ἡδεῖα	ἡδεῖ
	G./D.	ἡδέοιν	ἡδεῖαιν	ἡδέοιν

*ἡδεF-ja > ἡδεja > ἡδεῖα [vlg. θύρα]
 Ionisch: ἡδέα
 Homeros: ἡδεῖα [vlg. θάλαττα], ἡδέα of ἡδέη

Homeros: ἡδέες

Homeros: ἡδέας

2.3. - **Stammen op een tweeklank**

56. 2.3.1. - Stammen op -ευ - type βασιλεύς

		ὁ βασιλεύς
Enkelvoud	N.	ὁ βασιλεύς
	V.	ὦ βασιλεῦ
	A.	τὸν βασιλέα
	G.	τοῦ βασιλέως
	D.	τῷ βασιλεῖ
Meervoud	N.	οἱ βασιλεῖς / -ῆς
	V.	ὦ βασιλεῖς / -ῆς
	A.	τοὺς βασιλέας
	G.	τῶν βασιλέων
	D.	τοῖς βασιλεῦσι(v)
Dual	N./A.	τῷ βασιλέε
	G./D.	τοῖν βασιλέοιν

Ionisch

Homeros

βασιλέος

βασιλῆα

βασιλῆος

βασιλέες

βασιλῆες

βασιλῆας

βασιλῆων

soms: -ηεσσι

Eigennamen op -ευς kunnen een contracte gen. en acc. Enk. hebben: Πειραιῶς en Πειραιῖα.

57. 2.3.2. - Βούς en ἡ ναῦς

		βούς			ἡ ναῦς	Herodotos:	Homeros:
Enkelvoud	N.	βούς			ἡ ναῦς	νηύς	
	V.	—			τὴν ναῦν	νέα	νήα
	A.	βούν			τῆς νεώς	νεός	νηός
	G.	βούς			τῆ νηϊ		
	D.	βοῖ					
Meervoud	N.	βόες	<i>Homeros heeft βόας en βόεσσι naast βούς en βουσί</i>		αἱ νῆες	νέες	
	V.	—			τὰς ναῦς	νέας	νήας
	A.	βούς			τῶν νεῶν	νεῶν	νηῶν
	G.	βούων			ταῖς ναυσί	νηυσί	νήεσσι/νέεσσι
	D.	βουσί					

58. 2.3.3 - Stammen op -ω^F - type ὁ ἦρως [^F valt weg zonder contractie]

		ὁ ἦρως
Enkelvoud	N.	ὁ ἦρως
	V.	ὦ ἦρως
	A.	τὸν ἦρωα
	G.	τοῦ ἦρωος
	D.	τῷ ἦρωι
Meervoud	N.	οἱ ἦρωες
	V.	ὦ ἦρωες
	A.	τοὺς ἦρωας
	G.	τῶν ἦρώων
	D.	τοῖς ἦρωσι(ν)

59. 2.3.4. - Stammen op -oj - type ἡ Λητώ [j valt weg met contractie]

		ἡ Λητώ
Enkelvoud	N.	ἡ Λητώ
	V.	ὦ Λητοῖ
	A.	τὴν Λητώ
	G.	τῆς Λητοῦς
	D.	τῇ Λητοῖ